

22,4 hektáros botanikai gyűjteményű park vesz körül. Megtalálhatjuk még a cselédek számára épült 22 lakásos épületet, a magtárat, a magtár-iskolát, a gazdatiszti lakást, a víztornyot és a haranglábat is.

Fejlett volt a szarvasmarha tenyésztés, meghonosították a rizstermesztést és 1928-tól szeszgyár is működött. Az 1990-es évek elejétől a település népessége folyamatosan nőtt.

Tarhos, mint település csak ezután kezdett kialakulni, amikor is a grófi kastély körül egyre több gazdatiszti és cselédház épült. A környék házainak lakói valamennyien a grófi család szolgálatában álltak.

A királyi vármegyhálózathoz tartozó Békés falu, ettől kezdve Tarhos 1954-ig része Békésnek. 1974-től pedig teljesen önálló, Békés város környéki község lett.

Tarhos falusias jellegű, rendezett, virágosított, aránylag fiatal település, jellemző az 1950-es években kialakult szerkezete: párhuzamos utcák és a rájuk merőleges keresztutak. Kellemes színt adott az önkormányzati hivatal környéke az egységesen felújított középületekkel, a parkkal, az új játszótérrel és szabadtéri színpaddal.

1946/47-es iskolai évtől létrejött Magyarország első állami ének- és zenei általános iskolája, mely később zeneépülettel bentlakásos zenegimnáziummá és zeneművészeti szakiskolává fejlődött. A művészeti kivitelű Zenepavilont Kodály Zoltán adta át 1953. május 1-jén. Egy 1954. augusztus 26-án kelt népművelési

miniszteri rendelettel azonban megszüntették az iskolát és helyébe gyógypedagógiai intézetet létesítettek. 2008-ban ez az intézmény is kiköltözött, azóta üresen állnak az épületek, a park elhanyagolt, a Kastélypark jelenleg nem látogatható, Békés város tulajdonában van.

Országos jelentőségű az 1976 óta megrendezésre kerülő Békés-Tarhosi Zenei Napok, melyet hangversenyek, kurzusok és 2007-től a Körösök Völgye Folklórfesztivál kísér. A Békés-tarhosi Énekiskolát 2007-ben a Magyar Örökség Díjjal jutalmazták.

Tarhos az adottsága révén vadászati, horgászati és gasztronómiai élményt is tud kínálni.

A környék gazdag apró- és nagyvadban egyaránt: fácán, őz, nyúl, vaddisznó, dámszarvas vadászható. A Hosszúfoki- és Gyepes-csatorna a horgászoknak biztosít kellemes időtöltést. A libaneveléssel a központtól 7,5 kilométerre fekvő Békéserdő Molnár István tanyáján bemutatóterem, ételkóstoló és a libaneveléssel kapcsolatos rövid ismertető, valamint mobil kerékpárkölcsonzó is várja az odalátogatókat.

Békés-Dánfoktól Tarhoson át Vésztő-Mágor irányába turistaútvonal halad, mely kerékpárral is járható. Kiemelt rendezvény a minden év július első szombatján megrendezésre kerülő Körösök Völgye Folklórfesztivál: a Fesztivál elsődleges célja, hogy lehetőséget adjon a népi kultúra hagyományainak bemutatására, a Körösök völgyére jellemző sajátos nemzetiségű néptánc, népdal, népzene kultúrájának a találkozására és bemutatására. Színteret adjunk amatőr együttesek tapasztalatcseréjére, a települések közötti barátság elmélyítésére, közös szórakozásra.

A Fesztiválra nemcsak a környező településekről hívunk fellépőket, hanem külföldről és hazánk más tájegységéről is. A rendezvény kiegészül népi kismesterségek bemutatásával illetve

pörköltfőző versennyel. A Fesztivál megrendezésével Kodály Zoltán és Gulyás György szellemiségének ápolását szeretnénk szolgálni.

Nevezetesség:

- Wenckheim-kastély

A Wenckheim család a 19. század közepén építtette fel kastélyát. A második világháború után, 1946-ban Gulyás György szervezésében a volt grófi kastélyban énekiskola nyílt, ami Tarhos nevét országos hírűvé tette. A művészi kivitelű zenepalotát 1952-ben és 1953-ban 3,5 millió forintos beruházással építették, s Kodály Zoltán jelenlétében adták át rendeltetésének. A tarhosi általános iskolát, zenei gimnáziumot és zeneművészeti szakiskolát azonban 1954-ben egy népművelési miniszteri rendelettel megszüntették és helyébe gyógypedagógiai intézetet létesítettek. Az egykori kastély sokáig az enyészetnek átadva várta sorsát, kihasználatlan, egyúttal üres, nem

látogatható állapotban. 2013-ban magánkézbe került és a Megújuló Tarhosért Alapítvány megkezdte az épületek felújítását. Parkja helyileg védett, értékes faállománnyal, valamint gazdag madárvilággal rendelkezik.

Tarhos állandó lakossága 2015. január 01-jén 773 fő, melyből 97% magyar, 3% cigány nemzetiségűnek vallotta magát.

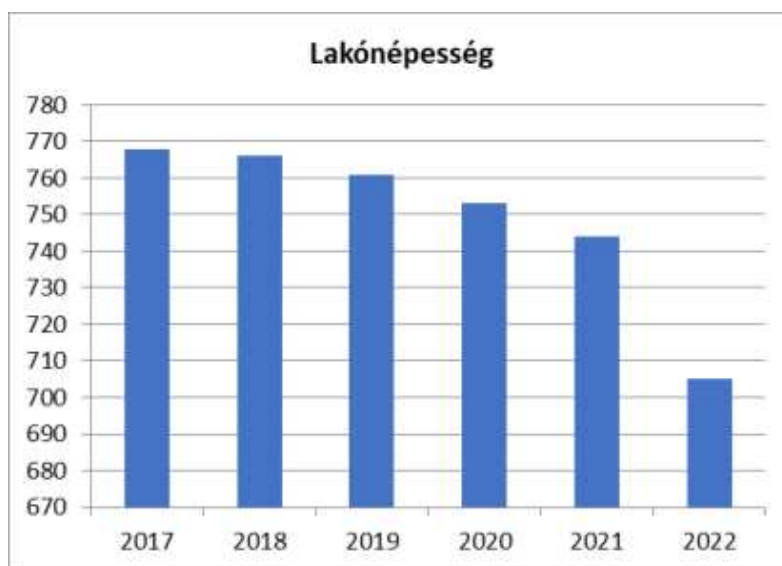
Területe: 5745 ha.

Tarhos a Békési járáshoz tartozó település, Békés, Bélmegyer, Kamut, Köröstarcsa, Mezőberény és Murony mellett.

A 290/2014. (XI.26) kormányrendelet értelmében nem tartozik a fejlesztendő járások közé. A 105/2015. (IV.23) kormányrendelet alapján jelentős munkanélküliséggel sújtott település nincs, társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett település 1 található a járásban.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén - Tarhos

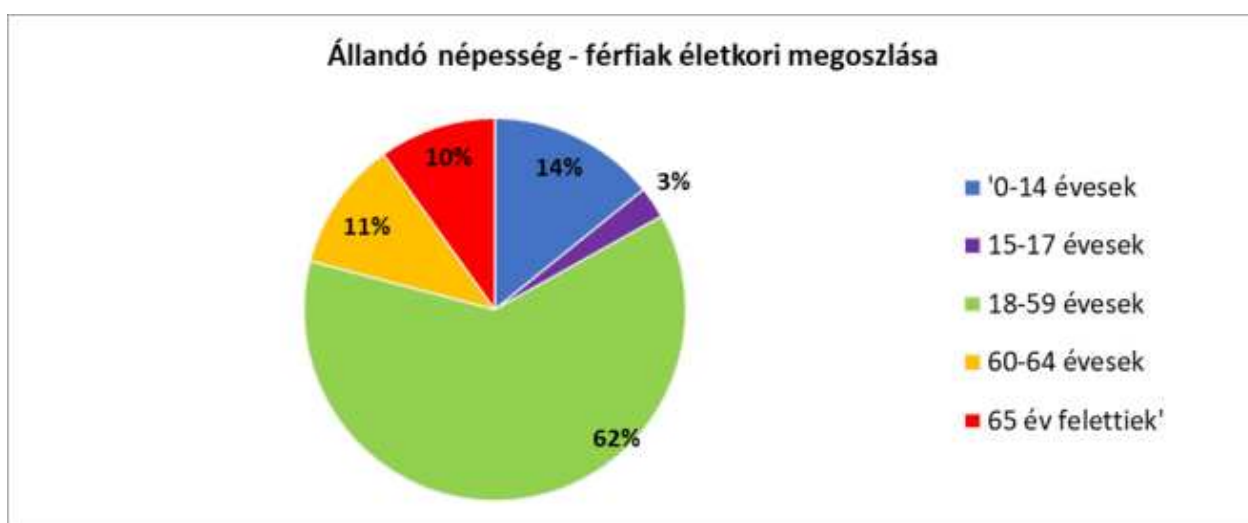
Év	Fő (TS 001)	Változás
2017	768	bázis év
2018	766	99,74%
2019	761	99,35%
2020	753	98,95%
2021	744	98,80%
2022	705	94,76%
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR		

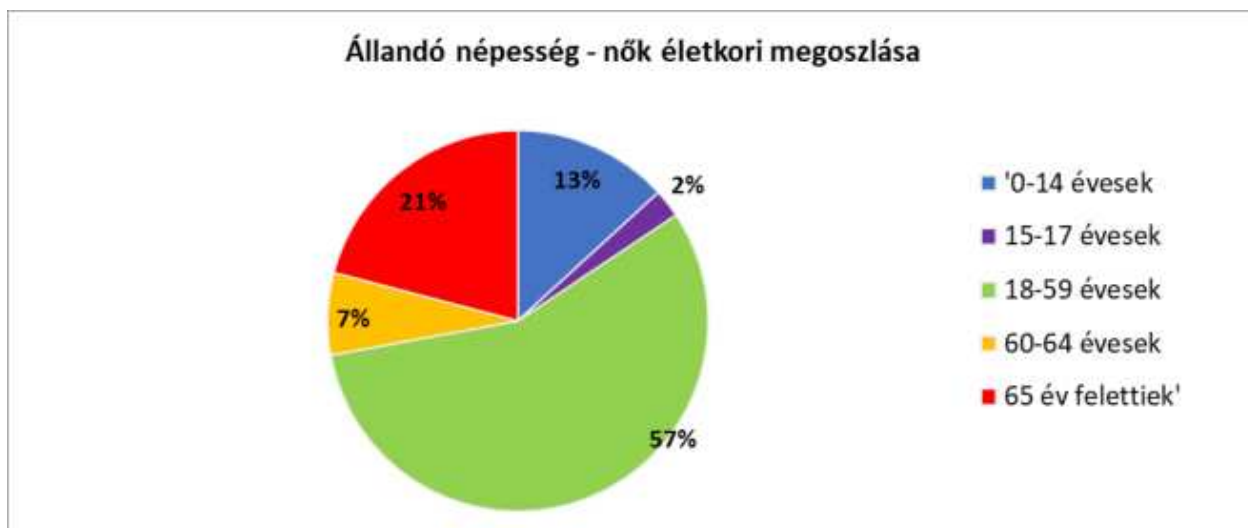

Tarhos lakónépessége lassan fogyó a megyei átlagtól mérsékeltebb szinten csökken a lakosság száma. A demográfiai változásokat a fiatalok elvándorlása okozza, hiszen a környező nagyobb városokban könnyebb az elhelyezkedés. Jellemző, hogy a felsőfokú tanulmányokat folytató fiatalok egyre kevésbé térnek vissza. Kiemelkedő népességfogyás figyelhető meg a táblázatban rögzített adatok mentén 2022. évben, mely alapján közel 7%-os népességfogyás tapasztalható a település életében, a fiatalok elvándorlásának és a külföldi munkavállalásoknak tulajdonítva.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2020)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	373	416	789	47,28%	52,72%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			25	3,17%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	53	55	108	6,72%	6,97%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	10	10	20	1,27%	1,27%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	232	235	467	29,40%	29,78%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	41	29	70	5,20%	3,68%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	37	87	124	4,69%	11,03%
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR					

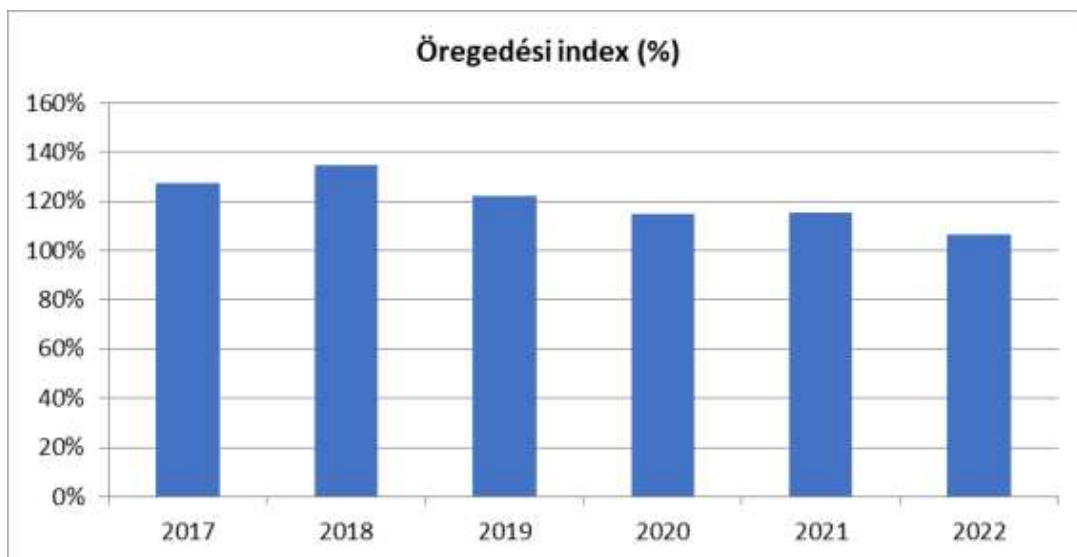

A vizsgált 2020. évben elmondható, hogy a nők aránya minden korcsoportban magasabb, kizárólag a 65. év felettiek esetében kerülnek túlsúlyba a férfiak 11%, míg a nők 7%-os megoszlással a teljes népességhez viszonyítva. Az előzőleg elkészített 2016-os HEP adattábla hasonló megoszlást mutattak, így szignifikáns eltéréstől nem lehet beszámolni, a tarhosi lakosság összetétele jelentősen nem változott az elmúlt időszakban.

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2017	125	98	127,55%
2018	128	95	134,74%
2019	127	104	122,12%
2020	124	108	114,81%
2021	137	119	115,13%
2022	134	126	106,35%
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR			

Az öregedési index megmutatja, hogy az adott település népességére mi a jellemző: amennyiben 100 alatti az index, akkor túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos a népességszerkezet. Ha az index 100 felett van, akkor a 65 év felettiiek vannak többen, és a település előregedő. A kétféle helyzet legegyszerűbben esélyegyenlőség szempontjából úgy értelmezhető, hogy míg a fiatalos népességszerkezet esetén a gyerekek, addig az öregedő esetén az idősök fokozottabb ellátására van szükség. A HEP-hez megvizsgált időszakban minden évben magasabb a 65 év felettiiek száma, mint a 14 év alatti gyermekeké.

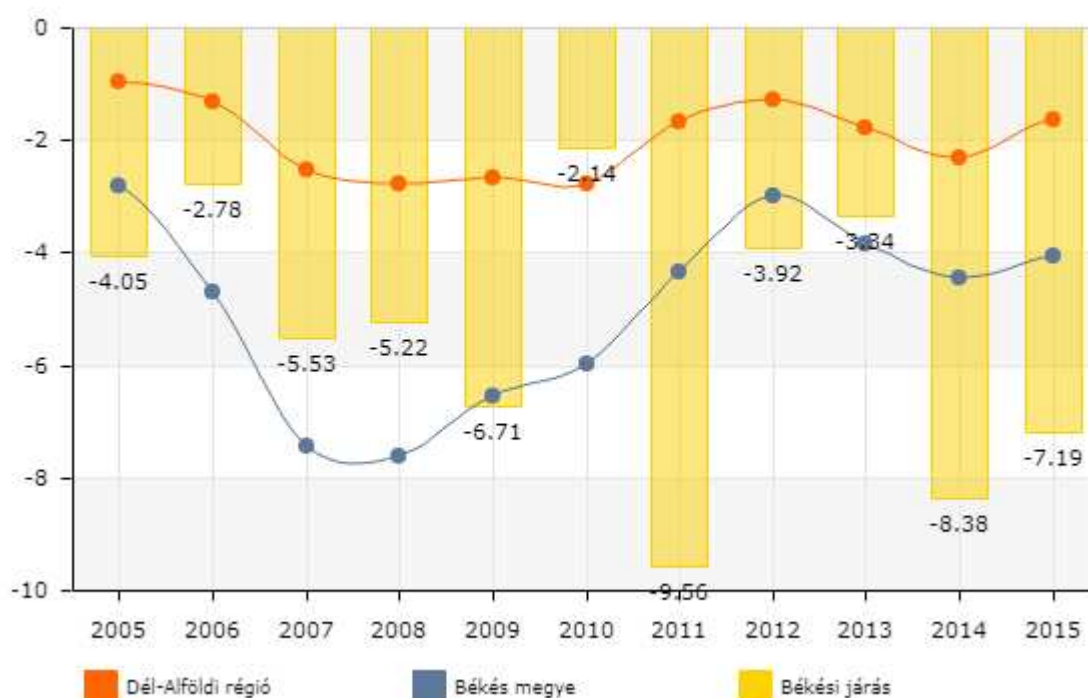
Ezzel kijelenthetjük, hogy a település előregedő tendenciát mutat, azonban Tarhoson 2022. évben ez az öregedési mutató mérséklődni látszik, azonban továbbra is az idősök korosztálya van túlsúlyban, a fiatalok jelenléte a településen nem képes ezt ellensúlyozni.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2017	10,43
2018	-15,65
2019	-7,86
2020	-6,61
2021	-9,35
2022	17,34
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR	

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Békés megye az elvándorlás tekintetében az egyik élen járó megye országos viszonylatban. Látható, hogy a Békés megyébe vándorlók és elvándorlók körében, az elvándorlások miatt a Dél-Alföldi régió átlagához viszonyítva négyszeres, a békés megyei átlaghoz viszonyítva kétszeres a békési járásból elvándorlók aránya.

Tarhos település helyzetén valamelyest segít az elvándorlások és odavándorlások tekintetében, hogy 2019. július 1. és 2022. június 30. között a falusi CSOK igénylésére nyitva állt a kérelmezési időszak, mely során a vissza nem térítendő támogatás formájában, többen is igénybe tudták azt venni, melyet az érintett kistelepüléseken használt lakás vásárlására, bővítésére és korszerűsítésére is fel lehet használni. Tarhos szerepel ezen települési listában, így a családok számára igénybe vehető kedvezmény segítséget nyújtott a lakásvásárlásban, felújításban, korszerűsítésben, bővítésben, mely az elvándorlások tekintetében kedvezett a településnek.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2017	-10,43
2018	1,30
2019	-7,86
2020	-5,28
2021	-5,34
2022	-4,00
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR	

Az élve születések és halálozások adatai szerint minden vizsgált évben a halálozások száma meghaladja az élve születések számát, ezért az elöregedés okozta hatásokra különös figyelmet kell fordítani esélyegyenlőségi szempontból. Kiemelt célcsoportként foglalkozik a HEP az idősekkel, akik felé az Önkormányzatnak és a települési intézményrendszernek is kiemelt figyelmet kell fordítania. Az élveszületések és halálozások közötti különbség az elmúlt 5 évben csökkentést mutat, mely a kistépüléseken nyújtható otthonteremtési támogatásokról, valamint a babaváró támogatásról szóló kormányrendeletben foglaltak teljesülését példázza.

Békési járásban fekvő Tarhos település megközelíthető közúton: a 4-es úton Törökszentmiklósig, onnan a 46-oson Békésig, majd északkeleti irányban 8,3 km. Természetföldrajzi szempontból a Körös menti sík délkeleti részén, a Kettős-Körös jobb oldalán fekszik. A 2011-es népszámlálás során a lakosok 90,3%-a magyarnak, 1,1% cigánynak, 0,3% románnak mondta magát (9,5% nem nyilatkozott; a kettős identitások miatt a végösszeg nagyobb lehet 100%-nál). A vallási megoszlás a következő volt: római katolikus 7,1%, református 17,8%, felekezeten kívüli 59,7% (14,4% nem nyilatkozott).

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése kifejezetten előírja, hogy „A helyzetelemzés és az intézkedési terv elfogadása során figyelembe kell venni a települési kisebbségi önkormányzatok véleményét.” – ennek érdekében a Muronyi Közös Önkormányzat és annak Tarhosi Kirendeltsége is kapcsolatot ápol a Békés Vármegyei Önkormányzattal, melynek EFOP-1.6.3.-17-2017-000013 projektből megvalósított Megyei Esélyteremtési Programtervje mentén megismerte a problématerületeket a 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról (Ebktv.) 31. § (2) a helyi esélyegyenlőségi programokra vonatkozó bekezdés határozza meg, mind ahogyan az esélyegyenlőségi problémával érintett célcsoportokat is ugyanezen jogszabály alapján határoztuk meg. A MEP a mélyszegénységben élők és romák, a nők, a gyerekek, az idősek, a fogyatékkal élők irányából összesíti a problémákat és a lehetséges megoldási lehetőségeket is az oktatás, foglalkoztatás, egészségügy és szociális ellátásokhoz való hozzáférés, az ehhez tartozó lakhatás témakörök mentén. Fontos és kiemelt része a munkafolyamatnak a megyében található esélyegyenlőségi dokumentumok összegyűjtése, az azokban található problémakörök meghatározása, célcsoportokra irányuló kigyűjtése annak érdekében, hogy egységes képet kapjunk a Békés megyében felmerülő esélyegyenlőségi csoportokat érintő helyzetről. A MEP elkészítése során a tematikus munkacsoportok személyes jelenlét mellett workshopokat tartottak, melyek során az éves munkaterv meghatározása mellett a feladatok kerültek kiosztásra. A munkacsoport tagjai a rendelkezésükre álló adatokat elemzésre átadták, a más forrásból származó adatok összegyűjtésében részt vettek a munkacsoport szakmai vezetőjének irányítása alatt. Egyes munkacsoportok önálló kérdőíves munkát is végeztek a megmutatkozó probléma minél szélesebb körben végzett feltárása érdekében – így a megyei és települési önkormányzatok, valamint kisebbségi önkormányzatok véleménye is megismerhető a megyei dokumentumból, még akkor is, ha az adott kistélepülésen aktívan nem működik kisebbségi önkormányzat.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Tarhos település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

A helyzetelemzés a HEP-ekben a társadalmi felzárkózás szempontjából kiemelt kockázatú célcsoportokra összpontosít, így a mélyszegénységben élők, romák, gyerekek, nők, idősek és fogyatékossgal élők életkörülményeit tárja fel. Továbbá megvizsgálja az adott település oktatási, foglalkoztatási, lakhatási, egészségügyi és szociális területen jelentkező problémáit abból a szempontból, hogy adott 5 éves periódusban milyen beavatkozás lenne a leginkább indokolt azok kezelésére.

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.